

2024-03-08

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: MSN-2023-00067

Dnr: KFKS – 2023 - 00415

Motion - Spara norra Sarvträskis våtmark från bebyggelse *Inkom den 28 april 2023 av Christina Ståldal, (-)*

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning av ärendet

Den 18 april 2023 inkom Christina Ståldal (-) med en motion som föreslår att våtmarken i norra Sarvträsk ska sparas från bebyggelse.

Utvecklingen av Sarvträsk följer planprogrammet för Orminge från 2015. I området finns en antagen detaljplan och tillstånd för vattenverksamhet. Skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder har vidtagits för såväl arter, biotopen våtmark och åtgärder för att minska konsekvenser av sänkt grundvattennivå under utbyggnadstiden.

Detaljplanen för Sarvträsk vann laga kraft 28 april 2023 och tillstånd för vattenverksamhet gavs 6 maj 2020. Såväl detaljplan som ansökan om vattenverksamhet har överklagats till högsta nationella instans men kommunens lämplighetsbedömning och val av kompensationsåtgärder för arter och biotopen sumpskog har stått sig i prövningarna.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden gör bedömningen att området bör byggas ut i enlighet med antagen detaljplan. Intresset av att bygga ut sumpskogsområdet enligt detaljplan och därmed möjliggöra en kommunal utveckling som har planerats under lång tid överväger naturvårdsintresset att ha kvar sumpskogen även med hänsyn till dess ekologiska och hydrologiska funktion.

Ärendet

Den 18 april 2023 inkom Christina Ståldal (-) med en motion som föreslår att våtmarken i norra Sarvträsk ska sparas från bebyggelse.

I Orminge utvecklas nära 2000 bostäder, service, handel, kollektivtrafik, handel och rekreation i enlighet med planprogram från 2015. Föreslagen bebyggelse i området innebär en viktig del i utvecklingen av ett befintligt centrum med redan utbyggd infrastruktur, god service och i stora delar redan i anspråkstagen mark. Detaljplanen för Sarvträsk vann laga kraft 28 april 2023 och möjliggör för cirka 120 bostäder i fyra till sju våningar samt ett äldreboende i fyra till fem våningar.

Detaljplaneområdet består delvis av en sumpskog som enligt miljöbalken räknas som ett vattenområde. Det omfattas därför av bestämmelserna om vattenverksamhet i 11 kapitlet miljöbalken, vilket gör att verksamhetsutövaren (i detta fall Nacka kommun och Rikshem Ormingehus) sökt om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalkens regler. Samråd och förhandling hos Mark- och miljödomstolen har genomförts i enlighet med lagstiftningen. Den 6 maj 2020 gavs Nacka kommun och Rikshem Ormingehus av Mark och miljödomstolen tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken ([Nacka TR M 2301-19 Dom 2020-05-06.pdf](#)) att på fastigheterna Orminge 60:1, Orminge 46:1 och Mensättra 1:1 vid behov gräva eller schakta bort organiskt material från våtmarksområdet, utföra markförstärkning och utfyllnad i området med en total yta om cirka 5 800 m², utföra erforderlig grundvattenbortledning innanför spont under byggskedet.

Domen överklagades till mark- och miljööverdomstolen men domstolen har inte gett prövningstillstånd. Beslutet om att inte ge prövningstillstånd överklagades till Högsta domstolen som inte heller gett prövningstillstånd vilket innebär att domen ovan vunnit laga kraft.

Förslagen i motionen

Motionen föreslår att våtmarken / sumpskogen i norra Sarvträsk ska sparas från bebyggelse. Våtmarken lyfts i motionen fram som en grön oas och värdefull biotop.

Motionsställaren föreslår:

- Att den överklagade planen och projektet att bygga i norra Sarvträsk våtmark/sumpskog snarast avbryts till förmån för klimathänsyn och biologisk mångfald i naturområdet.
- Att om planen ändå genomförs, grundvattennivån regleras enligt de rekommendationer som konsultbolaget rekommenderar.

I motionen bedöms att sumpskogen kommer att påverkas trots kompensationsåtgärder. Grundvattennivån behöver enligt motionen regleras för att åstadkomma en bättre

livsmiljö i sjöns närområde. Nyttan med reglering av grundvattennivån bedöms i motionen inte vara tillräckligt utredd. Djur som har observerats i området och som är skyddsvärda är mindre vattensalamander, vanlig groda, padda, mindre hackspett och sävsparv samt en mängd fåglar.

Kommunen har enligt motionslämnaren en möjlighet att göra om och göra rätt genom att sätta naturens behov framför exploatering. Därutöver lyfts att många byggaktörer har utmanande ekonomiska förutsättningar att genomföra projekten.

Beredning av motionen

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till kommunstyrelsen via kommunstyrelsens miljöutskott (KSMU) och miljö- och stadsbyggnadsnämnden (MSN). Enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete har berett svar på motionen till KSMU och MSN. Juridik och kanslistaben bereder samlat yttrande till KS via KSSU.

Enhetens utredning och bedömning

I och med det arbete som genomförts inför exploateringen för att utreda och minska påverkan i området så kommer de ekologiska och hydrologiska värdena att kunna bibehållas och eventuellt i vissa fall till och med bli bättre i framtiden (för groddjuren har troligen trafikdöden varit den största påverkan på populationerna och när den nu lindras genom projektets åtgärder så kan populationerna komma att stärkas). Sammantaget bedöms att även om exploatering av en sumpskog generellt sett inte är att rekommendera så är det visat att det i detta fall är godtagbart utifrån vad som föreskrivs i miljöbalkens skyddsbestämmelser.

Bedömning kopplat till biologisk mångfald, naturvärden och arter

Större delen av det område som fylls ut utgörs av påtagligt naturvärde. Vid kompensation av sumpskogshabitat (och andra ekologiska samt biologiska funktioner) är det viktigt att utgå från landskapsekologiska samband och en bedömning av var kompensationsåtgärder ger högst nytta och där nyttans långsiktighet exempelvis kopplat till skyddad natur och markägande kan säkerställas. I Sarvträsk fall kompenseras bortfallet av våtmarkshabitat inom Nackareservatet vid Klisätravägen. Denna plats har valts då det går att till skapa och förstärka habitat som liknar de värden som tas i anspråk i Sarvträsk. Åtgärderna inom Nackareservatet skapar utöver funktionen som sumpskogshabitat en hantering av översvämningsrisk för tomter längs Klisätravägen. Nyttan i kompensationsåtgärd i Nackareservatet är därför mångfunktionell.

Vidare har sju stycken faunapassager under Mensättravägen anlagts. Ledarmar har anlagts för att leda groddjuren till tunnlarna, så att de passerar under vägen istället för över vägen med risk för överkörning. Två övervintringsplatser för grodor anläggs under våren. Brunnar i närområdet har fått nät för att inte groddjur ska falla ned i dem. Belysningen

vid sumpskogen och sjön kommer att anpassas för att minska störningen för fladdermöss.

Bedömning kopplat till klimatpåverkan

Jordlagerföljden i området består av torv med mäktighet på cirka 0,5–1,5 meter, sand med mäktighet på cirka 0,5 meter, lera med varierande mäktighet mellan 1-7 meter och friktionsjord med varierande mäktighet 0,5-5 meter samt berg med djup på 3-10 meter. Cirka 0,58 hektar torv tas i anspråk vid utbyggnaden.

Marken består främst av lera, men även viss mängd torv tas bort. Ingen torv torrläggs dock och därigenom skapas inget CO₂-läckage från torrlagd, utdikad torvmark. Dock bidrar exploateringen till att områdets årliga upptag av CO₂ minskar. Att uppskatta ett värde för årligt minskat kolupptag i denna begränsade omfattning är svårt då de flesta underlag och emissionsfaktorer som finns kopplat till utdikad torvmark och återvätt torvmark finns framtagna för större områden och ofta kopplat till skogsmark.

Bedömning kopplat till förslaget att reglera grundvattennivå

När garaget ska grundläggas krävs en tillfällig grundvattenbortledning med en sänkning om maximalt 0,2 meter. Grundläggningsarbetet kommer ske innanför spont i syfte att begränsa inläckage av grundvatten. När grundläggningsarbetet är klart upphör grundvattenbortledning.

Dagvattenledningar läggs om för att säkerställa att vattenförhållanden i den kvarvarande sumpskogen inte påverkas negativt. Vattenbalanser bedöms därför inte förändras och risken för påverkan på kvarvarande sumpskog bedöms som marginell även om vattnets strömningsmönster och totalflödets andelar för ytvatten och grundvatten per dag kommer att omfördelas. Det finns ingen nytta i att justera grundvattennivåerna i närområdet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter på motionen

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens inriktning är att bedömningen från detaljplaneskedet står fast. Intresset av att bygga ut sumpskogsområdet enligt detaljplan och därmed möjliggöra en kommunal utveckling som har planerats under lång tid överväger naturvårdsintresset att ha kvar sumpskogen även med hänsyn till dess ekologiska och hydrologiska funktion.

Att såväl ansökan om vattenverksamhet samt detaljplan stått sig till högsta nationella överklagande instans innebär att kompensationsåtgärder och kontrollplan för dessa håller den kvalitet och den effekt som krävs för inom arter, natur och grundvatten.

Utvecklingen av Sarvträsk följer planprogrammet för Orminge. I området finns en antagen detaljplan och tillstånd för vattenverksamhet. Skyddsåtgärder och

kompensationsåtgärder har vidtagits för såväl arter, biotopen våtmark och åtgärder för att minska konsekvenser av sänkt grundvattennivå under utbyggnadstiden.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden gör bedömningen att utbyggnad bör ske i enlighet med antagen detaljplan och föreslår kommunstyrelsen att avslå motionen.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget att avslå motionen bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 9 april 2024

Bilaga Motion Spara norra Sarvträskis våtmark från bebyggelse (-)

Emma Östlund

Enhetschef för strategiskt klimat-
och miljöarbete